

European Network for
Rural Development

PL

PRZYKŁADOWE PROJEKTY

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów
Wiejskich

MŁODZI LUDZIE JAKO LIDERZY ZMIAN NA OBSZARACH WIEJSKICH

<https://enrd.ec.europa.eu>

Sfinansowana

Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (ENRD) to forum wymiany informacji dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszarów wiejskich w całej Unii Europejskiej (UE). ENRD przyczynia się do skutecznego wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich (PROW) państw członkowskich, wspierając gromadzenie wiedzy i dzielenie się nią, jak również ułatwiając wymianę informacji i współpracę obszarów wiejskich w całej Europie. Każde państwo członkowskie utworzyło krajową sieć obszarów wiejskich (KSOW), która skupia organizacje i organy administracji zaangażowane w rozwój obszarów wiejskich. Na poziomie UE ENRD wspiera tworzenie sieci kontaktów między takimi krajowymi sieciami obszarów wiejskich, krajowymi administracjami i organizacjami europejskimi. Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie internetowej ENRD (<https://enrd.ec.europa.eu>).

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

Broszura o przykładowych projektach realizowanych w ramach EFRROW stanowi część cyklu publikacji ENRD, którego celem jest propagowanie wymiany informacji. Każde wydanie broszury zawiera opis różnego rodzaju projektów, które otrzymały dofinansowanie w ramach PROW z EFRROW.

Wcześniejsze wydania broszury o przykładowych projektach współfinansowanych z EFRROW można pobrać ze strony internetowej ENRD z zakładki „Publikacje”⁽¹⁾. Zbiór dobrych projektów i praktyk ENRD⁽²⁾ zawiera liczne przykłady pomocy udzielonej w ramach EFRROW na rzecz inicjatyw związanych z rozwojem obszarów wiejskich.

(1) https://enrd.ec.europa.eu/publications/search_pl

(2) https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice_pl

Tekst ukończono w maju 2022 r.

Wydanie pierwsze

Opinie wyrażone w niniejszej publikacji są wyłącznie opiniami autora (autorów) i w żadnym razie nie stanowią oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2022

© Unia Europejska, 2022

Ponowne wykorzystanie treści dozwolone pod warunkiem podania źródła. Ponowne wykorzystywanie dokumentów Komisji reguluje decyzja 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39). Wykorzystywanie lub kopiowanie zdjęć i innych materiałów, co do których Unii Europejskiej nie przysługują prawa autorskie, wymaga bezpośredniej zgody właściciela praw.

Print: ISBN 978-92-76-52924-8 ISSN 2529-4997
PDF: ISBN 978-92-76-52921-7 ISSN 2529-5055

doi:10.2762/064219 KF-AP-22-001-PL-C
doi:10.2762/98941 KF-AP-22-001-PL-N

Redaktor naczelny: Antonia Gamez Moreno, kierownik działu w Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Komisji Europejskiej.

Redaktor: Elena Di Federico, kierownik ds. publikacji, punkt kontaktowy ENRD.

Podziękowania

Główni współautorzy: Susan Grieve, Kaley Hart, Tim Hudson, Alex Papakonstantinou, Alistair Prior, Sandro Angiolini, Pedro Brosei, Gema Carmona García, CIAP – Francja, María Coto Sauras, Zuzana Dvořáková, Sara Josefa Herrero Rodríguez, Irena Křížová, Agata Markuszewska, Anna Parizán, Amandine Soury, Matej Štepec.

Redakcja techniczna: CommUnity for Europe.

Fotografia na okładce © Adobe Stock

Spis treści

1. Nowe pomysły i podejścia biznesowe

Page 4

Założenie manufaktury serowarskiej na węgierskich obszarach wiejskich

Młoda słoweńska rolniczka inwestująca w pszczelarstwo

Lavandia – przedsiębiorstwo społeczne na obszarach wiejskich w Czechach

Rozpoczęcie działalności przez młodą rolniczkę w Gujanie Francuskiej

2. Nowe podejścia do zrównoważenia środowiskowego

Page 10

Młoda włoska rolniczka przechodzi na produkcję ekologiczną

Wsparcie rolnośrodowiskowe dla młodego hiszpańskiego rolnika

Zrównoważona moda napędza rozwój obszarów wiejskich w Polsce

Rozwój rolnictwa biodynamicznego w Słowenii

3. Nowe pokolenia

Page 16

„Udane” wejście we francuskie rolnictwo

Utworzenie sieci inkubatorów gospodarstw rolnych w Hiszpanii

Odmłodzenie branży turystyczno-hotelarskiej na obszarach wiejskich w Niemczech

Wzmocnienie pozycji młodzieży na obszarach wiejskich w Luksemburgu za pośrednictwem LEADER

Wprowadzenie

Aby budować lepszą, bardziej ekologiczną, cyfrową i sprzyjającą włączeniu społecznemu przyszłość, Europa potrzebuje wizji, zaangażowania i uczestnictwa wszystkich młodych ludzi⁽¹⁾. Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen powiedziała: „Duch i wizja tworzonej przez nas Unii muszą do nich [do osób młodych] przemawiać”⁽²⁾. UE dąży do tego, by dać młodzieży większe i lepsze możliwości kształtowania przyszłości Europy, a ogłoszenie roku 2022 Europejskim Rokiem Młodzieży jest czymś więcej niż tylko symbolicznym krokiem.

Młodzież wiejska może dostarczać pomysłów, inspiracji i energii do wyobrażania sobie, tworzenia i wykorzystywania możliwości, których efektem są silniejsze, lepiej skomunikowane, odporne i zamożne obszary wiejskie. W tym wydaniu broszury z projektami EFRROW przeanalizowano, w jaki sposób programy rozwoju obszarów wiejskich (PROW) towarzyszyły młodzieży wiejskiej i wspierały jej innowacyjne pomysły, zaangażowanie i uczestnictwo. Istniejące inicjatywy mogą stanowić inspirację dla nowych działań w ramach nowych planów strategicznych WPR.

Strategia UE na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 ma na celu propagowanie uczestnictwa osób młodych i sprawienie, by stali się aktywnymi obywatelami zaangażowanymi w demokrację i społeczeństwo⁽³⁾. Strategia skupia się na trzech głównych obszarach działania, którymi są angażowanie, łączenie i wzmacnianie pozycji, oraz obejmuje 11 europejskich celów młodzieżowych⁽⁴⁾. Europejskim celem młodzieżowym nr 6 jest „Poprawa sytuacji młodzieży wiejskiej”: stworzenie warunków umożliwiających młodym osobom wykorzystanie ich potencjału na obszarach wiejskich oraz zapewnienie równości młodych osób z obszarów miejskich i wiejskich.

Cele szczegółowe tego europejskiego celu młodzieżowego obejmują zapewnienie młodzieży na obszarach wiejskich odpowiedniej infrastruktury, trwałych miejsc pracy wysokiej jakości oraz możliwości uzyskania edukacji wysokiej jakości; zapewnienie decentralizacji różnych działań prowadzonych przez młodzież, na rzecz młodzieży i z młodzieżą w celu sprzyjania włączeniu młodzieży oraz przyniesienia korzyści społecznościom lokalnym oraz umożliwienie aktywnego uczestnictwa w procesach decyzyjnych. Ważnymi celami są również tworzenie pozytywnego wizerunku obszarów wiejskich i zapewnienie ochrony tradycji wiejskich.

(1) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/IP_21_5226

(2) Tamże

(3) https://europa.eu/youth/strategy_pl

(4) <https://youth-goals.eu/yc6>

Obszary te pokrywają się w większości z obszarami wskazanymi przez Europejską Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w jej poprzednich pracach dotyczących włączenia społecznego⁽⁵⁾, młodzieży i wymiany pokoleń⁽⁶⁾, dynamicznego rozwoju obszarów wiejskich⁽⁷⁾ oraz, ostatnio, wizji dla obszarów wiejskich do 2040 r.⁽⁸⁾ W ramach wymiany informacji z zainteresowanymi stronami z obszarów wiejskich w Europie zidentyfikowano zasadnicze zmiany, jakie należy wprowadzić, aby zlikwidować istniejące luki i osiągnąć postępy na drodze ku silniejszemu, lepiej skomunikowanemu, odpornym i zamożnym obszarom wiejskim⁽⁹⁾, a jednocześnie podkreślono rolę młodzieży w dokonywaniu tych zmian.

Jak stwierdziła przewodnicząca Komisji Ursula von der Leyen, „[młodzi ludzie] niepokoją się o przyszłość, ale jednocześnie są zdecydowani uczynić ją lepszą”⁽¹⁰⁾. To wydanie broszury z projektami EFRROW zawiera 12 przykładów projektów finansowanych z EFRROW, dzięki którym młodzi ludzie na obszarach wiejskich mogli urzeczywistnić swoje pomysły, marzenia i aspiracje oraz zmienić i ulepszyć miejsca, w których żyją.

W sekcji 1 przedstawiono, w jaki sposób młodzi rolnicy i przedsiębiorcy wiejscy wykorzystują swoją

kreatywność i entuzjazm, by rozwijać działalność gospodarczą lub wprowadzać w niej innowacje, a w sekcji 2 – w jaki sposób mogą łączyć stabilność gospodarczą ze zrównoważeniem środowiskowym. W ramach tych projektów osoby młode (w większości młode kobiety) przejmują inicjatywę, a polityka rozwoju obszarów wiejskich im w tym towarzyszy i dostarcza narzędzi niezbędnych do realizacji inicjatyw. W sekcji 3 przedstawiono inicjatywy, które umożliwiają testowanie nowych pomysłów w zakresie przedsiębiorczości przed wprowadzeniem ich na rynek i sprzyjają wymianie pokoleń w gospodarce wiejskiej.

Projekty ujęte w tej publikacji są inspiracją dla młodych mieszkańców obszarów wiejskich w całej Europie. Należy mieć nadzieję, że będą stymulować nowe udane inicjatywy, które będą opracowywane przy wsparciu w ramach planów strategicznych WPR. Więcej projektów prowadzonych przez młodzież wiejską można znaleźć w poprzednich wydaniach broszury z projektami EFRROW, zwłaszcza dotyczących „Młodzieży i wymiany pokoleń”⁽¹¹⁾ oraz „Dynamicznego rozwoju obszarów wiejskich”⁽¹²⁾.

Zespół punktu kontaktowego ENRD

(5) https://enrd.ec.europa.eu/enrd-thematic-work/social-inclusion/enrd-resources_pl

(6) https://enrd.ec.europa.eu/publications/eafnd-projects-brochure-youth-and-generational-renewal_pl

(7) https://enrd.ec.europa.eu/publications/eafnd-projects-brochure-vibrant-rural-areas_pl

(8) https://enrd.ec.europa.eu/enrd-thematic-work/long-term-rural-vision_pl

(9) Wyzwania, szanse i zasadnicze zmiany podsumowano w sprawozdaniu „Głosy wsi”, https://enrd.ec.europa.eu/publications/rural-voices_pl

(10) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/IP_21_5226

(11) https://enrd.ec.europa.eu/publications/eafnd-projects-brochure-youth-and-generational-renewal_pl

(12) https://enrd.ec.europa.eu/publications/eafnd-projects-brochure-vibrant-rural-areas_pl

1. Nowe pomysły i podejścia biznesowe

Młodzi ludzie na obszarach wiejskich mogą dzięki swojej kreatywności i entuzjizmowi przyczynić się do realizacji ambicji ujętych w wizji dla obszarów wiejskich UE przez rozpoczęcie nowej działalności gospodarczej, która tworzy lokalne miejsca pracy.

Rozwijanie krótkich łańcuchów dostaw przyczynia się do poprawy zrównoważonego charakteru i odporności działalności rolno-spożywczej, do dywersyfikacji gospodarek wiejskich i do ochrony lokalnych tradycji. Młodzi rolnicy i przedsiębiorcy wiejscy często stoją na czele inicjatyw, które propagują i odnawiają tradycyjne rodzaje działalności związane z wykorzystaniem gruntów, a programy rozwoju obszarów wiejskich zapewniają młodzieży na obszarach wiejskich wsparcie niezbędne do przekształcenia ich pomysłów na przedsiębiorczość w kwitnące firmy, które wzmacniają żywotność i witalność społeczności wiejskich.

Na stronie 5 można przeczytać, w jaki sposób młoda węgierska prawniczka przekształciła serowarskie hobby w dobrze prosperujące wiejskie przedsiębiorstwo.

Na stronie 6 można znaleźć historię młodej słoweńskiej księgowej, która zrezygnowała z pracy, aby przejąć i rozwinąć tradycyjną działalność pszczelarską swojej rodziny.

Witalność wiejskiego życia to nie tylko jego wyniki gospodarcze – o jego kształcie decyduje również dynamika jego działalności kulturalnej, tożsamości, spójności i inkluzywności⁽¹⁾. Dlatego też transformacja ekologiczna i cyfrowa na obszarach wiejskich powinna być również sprawiedliwa i powinna uwzględniać potrzeby wszystkich mieszkańców obszarów wiejskich, w tym osób należących do grup defaworyzowanych⁽²⁾.

PROW umożliwiły ludziom znajdującym się w trudnej sytuacji przejęcie inicjatywy przy tworzeniu bardziej sprawiedliwych i sprzyjających włączeniu społecznemu przedsiębiorstw wiejskich, które poprawiają dobrostan jednostek i wzmacniają społeczności wiejskie.

Czeski rolnik z niepełnosprawnością skorzystał ze wsparcia w ramach PROW, by stworzyć integracyjne środowisko pracy i nauki (s. 7).

Likwidowanie różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn ma kluczowe znaczenie dla całej Europy i wymaga rozwiązania szeregu problemów – od zwiększenia dostępności podstawowych usług po poprawę zatrudnienia kobiet. PROW oferowały istotne możliwości rozwiązania problemu różnic w poziomie zatrudnienia kobiet i mężczyzn, które są większe na obszarach wiejskich w porównaniu z obszarami miejskimi⁽³⁾.

Mimo trudnych warunków naturalnych młoda rolniczka z Gujany Francuskiej rozwinęła własną działalność rolniczą, która umożliwiła jej utrzymanie rodziny (s. 8).

(1) Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, sprawozdanie „Głosy wsi”, https://enrd.ec.europa.eu/publications/rural-voices_pl

(2) Komisja Europejska, EU Rural Action Plan [Plan działania UE na rzecz obszarów wiejskich], https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas_en#eururalactionplan

(3) Komisja Europejska, EU rural areas in numbers [Obszary wiejskie UE w liczbach], https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas/eu-rural-areas-numbers_en

Założenie manufaktury serowarskiej na węgierskich obszarach wiejskich

Dzięki wsparciu z EFRROW i wytrwałości młoda rolniczka przekształciła swoje hobby w rentowne i konkurencyjne przedsiębiorstwo wiejskie.

© Nóra Székely

Utworzony dzięki funduszom EFRROW Pipitér Cheese Workshop jest producentem jogurtów naturalnych, masła, śmietany, szerokiej gamy deserów i ponad 15 rodzajów sera.

Prawniczka Nóra Székely wcześniej wyrabiała sery hobbystycznie, używając mleka od swojej krowy. Ponieważ jej rodzina i przyjaciele doceniali i chwalili te produkty, dostrzegła w swoim rodzinnym miasteczku Orosháza (południowo-wschodnie Węgry) potencjalne możliwości rynkowe i zwróciła się o wsparcie w ramach PROW, aby przekształcić swoją pasję w biznes.

W 2018 r. przedsiębiorstwo Nóry otrzymało wsparcie na rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej w ramach działania 6 węgierskiego PROW, dzięki czemu mogła rozpocząć działalność jako młoda rolniczka. Pozwoliło jej to zmodernizować stary budynek gospodarczy, który wynajmowała od rodziny męża i w którym z własnych środków zbudowała serownię.

Prace obejmowały instalację systemu fotowoltaicznego, dzięki któremu gospodarstwo może w zrównoważony sposób zaspokoić 50% swojego zapotrzebowania na energię elektryczną. Finansowanie obejmowało również zakup i hodowlę zwierząt gospodarskich, a także zakup wyposażenia do serowni.

W ten sposób powstał Zakład Serowarski Pipitér, a Nóra stała się pierwszą rzemieślniczką producentką mleczarską w Orosházie.

W 2019 r. Nóra z powodzeniem złożyła wniosek o dalsze finansowanie w ramach PROW na potrzeby inwestycji w środki trwałe (działanie 4). Pozwoliło to na budowę chłodni i zakup dodatkowego sprzętu do produkcji i sprzedaży sera, w tym chłodziarki do mleka o pojemności 1000 litrów, prasy do sera, dwóch kotłów serowarskich, 300-litrowych solarnych podgrzewaczy wody oraz lodówek.

Oprócz produkcji mleka Nóra rozpoczęła tucz byków oraz hodowlę kóz i trzody chlewnej, uzyskując na potrzeby tego drugiego obszaru działalności certyfikat ekologiczny. Liczba zwierząt stale rosła dzięki zakupom i hodowli.

Gospodarstwo obecnie wytwarza i przetwarza 2 500 litrów mleka tygodniowo. W przypadku wzrostu popytu byłoby w stanie podwoić moce produkcyjne bez dalszych inwestycji w maszyny. Niedawno Nóra kupiła również zbiornik do transportu mleka o pojemności 1000 litrów.

W Zakładzie Serowarskim Pipitér wytwarza się naturalne jogurty, masło, kwaśną śmietanę, różne desery i ponad 15 rodzajów sera. Produkty cieszą się dużym popytem w okolicy i są sprzedawane bezpośrednio na miejscu oraz w małym lokalnym sklepie. Lokalne przedsiębiorstwa cateringowe zaczęły regularnie nabywać produkty wytwarzane w gospodarstwie.

Obecnie w Zakładzie Serowarskim Pipitér pracuje sześć osób: Nóra jako kierowniczka przedsiębiorstwa, jeden pracownik administracyjny, jeden sprzedawca, jeden serowar, jeden opiekun zwierząt i jedna osoba sprzątająca w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Jeden z członków rodziny Nóry studiuje inżynierię żywności i rozpoczął pracę w rodzinnym przedsiębiorstwie, przejmując odpowiedzialność za sprzedaż. Ta rodzinna firma może zapewnić źródło utrzymania kilku pokoleniom.

„Quality food for a quality life!”

Nóra Székely,
autorka projektu

© Nóra Székely

Pipitér Cheese Workshop zatrudnia na chwilę obecną sześć osób.

© Nóra Székely

Produkty Pipitér's sprzedawane są bezpośrednio w siedzibie firmy oraz w małych, miejscowych sklepach. Miejscowe firmy cateringowe regularnie otrzymują produkty z gospodarstw.

Nazwa projektu	Utworzenie manufaktury serowarskiej
Rodzaj beneficjenta	Młody rolnik
Okres	2019–2021
Finansowanie	Środek 4: • Budżet ogółem: 40 983 EUR • Finansowanie z EFRROW: 32 000 EUR • Wkład krajowy/regionalny: 8 000 EUR • Wkład prywatny/własny: 983 EUR Środek 6: • Budżet ogółem: 118 441 EUR • Finansowanie z EFRROW: 47 376 EUR • Wkład krajowy/regionalny: 11 844 EUR • Wkład prywatny/własny: 59 221 EUR
Działanie w ramach PROW	M04 – Inwestycje w środki trwałe M06 – Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej
Dodatkowe informacje	https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/establishment-cheese-workshop_en
Kontakt	szekelynora@outlook.hu

Młoda słoweńska rolniczka inwestująca w pszczelarstwo

Młoda rolniczka wykorzystała wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, aby rozszerzyć i zdywersyfikować gamę produktów i usług oferowanych przez gospodarstwo pszczelarzkie swojej rodziny.

Rodzina Darji Šolar specjalizuje się w pszczelarstwie od ponad 35 lat. W gospodarstwie rodziny Šolar dba się, by pszczoły żyły w nieskazitelnie czystym środowisku naturalnym, co z kolei umożliwia gospodarstwu produkcję szerokiej gamy wysokiej jakości produktów pszczelarskich. Gospodarstwo jest jednym z niewielu gospodarstw pszczelarskich w kraju produkujących tradycyjny piernik.

Darja od zawsze pasjonowała się pszczołami i była zafascynowana ich starannością, wytrwałością i siłą. W 2018 r., po 12 latach pracy jako księgowa, Darja postanowiła zrezygnować z tego zajęcia i przejąć rodzinne gospodarstwo rolne w Lašku (wschodnia Słowenia).

Darja chciała poprawić wyniki gospodarcze i konkurencyjność przedsiębiorstwa dzięki podniesieniu jakości produktów i świadczeniu lepszych usług.

Wsparcie na rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej w ramach działania 6 słoweńskiego PROW umożliwiło zakup nowego sprzętu pszczelarskiego, w tym topiarki do wosku pszczelego i większej miodarki. Darja wykorzystwała własne środki na zakup

Fundusze EFRROW umożliwiły właścicielce firmy realizację jej marzeń - przejęcie i rozwój rodzinnej pasieki.

© Adobe Stock

nowych uli i remont pomieszczenia, w którym miód jest pozyskiwany i przechowywany. Założyła również izolowaną pasiekę oraz zakupiła sprzęt informatyczny.

Kiedy Darja przejęła gospodarstwo, w jego 62 ulach znajdujących się w trzech miejscach produkowane były

trzy gatunki miodu. Obecnie gospodarstwo ma 130 uli w siedmiu lokalizacjach i wytwarza pięć gatunków miodu. Produkcja wzrosła z około 600 kg do około 2 ton rocznie.

Produkcja piernika wzrosła ze 150 kg do 450 kg, a „Miodownik Emy” – piernik nazwany od imienia pierwszej córki Darji – otrzymał dwa krajowe znaki jakości.

Gospodarstwo rozszerzyło asortyment produktów pszczelarskich i wyrobów na bazie miodu, a także oferuje szereg atrakcji, w tym obserwację pszczół podczas odpoczynku w fotelu masującym oraz inhalację aerozolem z uli. Zielona okolica pozytywnie i uspokajająco wpływa na odwiedzających. W gospodarstwie organizowane są warsztaty dla wszystkich grup wiekowych, takie jak lanie świec woskowych, wytwarzanie mydła i wypiekanie tradycyjnego piernika. Nowy sklep w gospodarstwie wita klientów w przyjaznym otoczeniu.

Miesięczna liczba wizyt w gospodarstwie wzrosła z pięciu do 25, a w nadchodzących latach oczekuje się dalszego wzrostu przychodów z działalności w gospodarstwie. Planowane jest uruchomienie sklepu internetowego, który umożliwi zwiększenie bazy klientów ze Słowenii i nie tylko.

Darja stale się doksztala, m.in. jako degustatorka miodu i mistrzyni pszczelarska. Regularnie uczestniczy w lokalnych targach i imprezach, a także rozwija kontakty z lokalnymi organizacjami turystycznymi i kulturalnymi oraz ze Słoweńskim Stowarzyszeniem Pszczelarzy, aby poszerzać ofertę usług i produktów, które mogą przyciągnąć więcej gości do Laška.

Nazwa projektu	Darja Šolar – młoda rolniczka inwestująca w pszczelarstwo
Rodzaj beneficjenta	Młody rolnik
Okres	2016–2020
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet ogółem: 45 000 EUR • Finansowanie z EFRRROW: 33 750 EUR • Wkład krajowy/regionalny: 11 250 EUR
Działanie w ramach PROW	M06 – Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej
Dodatkowe informacje	<ul style="list-style-type: none"> • https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/darja-solar-young-farmer-investing-beekeeping_en • https://www.facebook.com/cebelarstvosolar/
Kontakt	darja.solar@gmail.com

Lavandia – przedsiębiorstwo społeczne na obszarach wiejskich w Czechach

Młody rolnik wykorzystał środki z EFRRROW, by rozwinąć swoje lawendowe gospodarstwo ekologiczne i zapewnić możliwości zatrudnienia osobom z niepełnosprawnościami.

Rolnik Stanislav Bíza jest właścicielem gospodarstwa Lavandia, które znajduje się w Czechach na Morawach Południowych, malowniczym regionie uprawy winorośli. Gospodarstwo działa od 2014 r. i specjalizuje się w uprawie i przetwórstwie lawendy. Większość prac (w tym okopywanie i pielienie) wykonywano ręcznie lub przy użyciu starego ciągnika.

Stanislav, który porusza się na wózku inwalidzkim, chciał zwiększyć wydajność swojego gospodarstwa, a jednocześnie stworzyć nowe możliwości pracy i szkolenia dla innych osób z niepełnosprawnościami.

Dzięki finansowaniu w ramach działania 6 czeskiego PROW – Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej – Stanislav mógł zakupić maszyny i urządzenia do przetwarzania lawendy, w tym ciągnik i destylator do pozyskiwania olejku lawendowego, cennego surowca, który może być dalej przetwarzany na miejscu i który jest podstawowym produktem Lavandii.

Zakupione maszyny i urządzenia sprawiły, że prace

stały się mniej wymagające pod względem fizycznym, oraz otworzyły nowe możliwości zatrudnienia również osób z niepełnosprawnościami.

Olejek lawendowy produkowany przez gospodarstwo jest przetwarzany na miejscu na potrzeby produkcji żywności (takiej jak syropy), kosmetyków i produktów tekstylnych, w tym torebek, poduszek i okładów do terapii ciepłem. Dzięki wysokiej jakości olejkowi lawendowemu Stanislav był w stanie nawiązać udane kontakty handlowe z innymi rolnikami ekologicznymi w regionie, a także z marką herbaty ekologicznej Sonnentor, producentem czekolady Herúfek i palarnią kawy Coffeespot.

Kluczowymi wartościami Lavandii są poszanowanie krajobrazu, tradycje oraz poczucie przynależności do przyrody i regionu. W okresie letniego kwitnienia lawendy wielu odwiedzających przyjeżdża do gospodarstwa, aby podziwiać naturalne otoczenie. Mogą wówczas również nabywać różne produkty.

© Adobe Stock

Poruszający się na wózku inwalidzkim autor projektu wykorzystał środki z EFRROW do usprawnienia swojego biznesu poprzez stworzenie nowych miejsc pracy i możliwość szkoleń dla innych niepełnosprawnych osób.

W gospodarstwie organizowane są i mają miejsce również różne wydarzenia, takie jak śluby, wycieczki i warsztaty. Stało się ono bardzo popularną lokalną atrakcją turystyczną. Jest to ogromnie udany przykład rolnictwa społecznego w Czechach.

Stanislav zawsze dąży do innowacji. Na przykład w 2020 r. rozpoczął produkcję peletu paliwowego wytwarzanego z odpadów z produkcji (pyłu z ziół). Trwają prace nad nowymi produktami, a zespół ma się stale powiększać.

Finansowanie z EFRROW umożliwiło przedsiębiorstwu rolnemu szybszy rozwój, niż byłoby to możliwe przy wykorzystaniu wyłącznie środków prywatnych. Obroty firmy rosły niemal dwukrotnie każdego roku, umożliwiając Stanislavowi inwestowanie w przedsiębiorstwo i zwiększenie fizycznej

dostępności pomieszczeń gospodarczych. Lavandia zatrudnia obecnie dziesięciu pracowników, z czego pięcioro to osoby z niepełnosprawnościami.

Stanislav jest głęboko przekonany, że przedsiębiorczość społeczna tworzy wartość dla społeczności. Uważa jednak, że motywacją dla klientów powinna być wysoka jakość produktów.

„Jestem bardzo zadowolony, że udało nam się skutecznie zwiększyć wartość dodaną naszych produktów i zdywersyfikować działalność, a jednocześnie zatrudniać osoby z niepełnosprawnościami. Nie zawsze jest to łatwe i doceniam, że projekty UE nam to ułatwiają.”

Stanislav Bıza,
łażyciel Lavandia

Nazwa projektu	Gospodarstwo lawendowe i zielarskie/Zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami
Rodzaj beneficjenta	Młody rolnik
Okres	2017–2019
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> Budżet ogółem: 90 070 EUR Finansowanie z EFRROW: 22 275 EUR Wkład krajowy/regionalny: 22 725 EUR Wkład prywatny/własny: 45 070 EUR
Działanie w ramach PROW	M06 – Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej
Dodatkowe informacje	<ul style="list-style-type: none"> https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/lavender-and-herb-farm-creates-employment-people-disabilities_en https://www.levandulezmoravy.cz/
Kontakt	biza@hands.cz

Rozpoczęcie działalności przez młodą rolniczkę w Gujanie Francuskiej

Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich umożliwiło młodej rolniczkę rozwój przedsiębiorstwa rolnego w trudnych warunkach.

W Gujanie Francuskiej dominują tereny zalesione, które zajmują ponad 85 000 km² terenów, a tylko 4% gruntów przeznaczonych jest na rolnictwo⁽¹⁾. Państwo jest właścicielem 90% gruntów. Od przelotu wieków rząd wdraża strategię na rzecz zwiększenia rolniczego użytkowania gruntów, w ramach której zachęca do realizacji projektów rolniczych na małą skalę, w tym dotyczących biomasy i energooszczędnych technik.

Rolniczka Solenn Baron studiowała agronomię, a od 2012 r. pracowała w niepełnym wymiarze czasu pracy w APAPAG, organizacji świadczącej usługi

doradcze dla rolników. W 2013 r., w wieku 29 lat, postanowiła rozwijać własną działalność rolniczą, aby zapewnić swojej rodzinie wystarczające dochody. Zostanie pełnoetatowym rolnikiem dało Solenn możliwość eksperymentowania z innowacyjnymi podejściami agroekologicznymi i wprowadzenia metody produkcji odzwierciedlającej jej wartości i zasady.

Solenn skorzystała ze wsparcia w ramach działania 4 PROW Gujany Francuskiej – Inwestycje w środki trwałe – aby rozpocząć produkcję owoców i warzyw na otwartych polach i zbudować szklarnie o

(1) <https://www.insee.fr/fr/statistiques/2018784?sommaire=2018790#:~:text=La%20Guyane%2C%20territoire%20%C3%A0%20dominante.d%C3%A9di%C3%A9es%20%C3%A0%20la%20petite%20agriculture>

powierzchni około 11 hektarów na glebie piaszczysto-gliniastej. Środki finansowe wykorzystano również na zakup podkładek, sprzętu do karczowania oraz zainstalowanie ramp nawadniających.

Solenn musiała stawić czoła szeregowi wyzwań związanych z przekształceniem niewielkiej powierzchni lasów w działki rolne, zgodnie z rządową strategią zrównoważonego zwiększenia powierzchni gruntów rolnych. Działania obejmowały usunięcie drzew, budowę dróg dojazdowych oraz założenie sieci wodociągowych i systemów nawadniania. Duże maszyny takie jak koparki okazały się trudne w obsłudze w takich warunkach, dlatego nawet zwykłe prace budowlane (budowa szklarni i budynków rolniczych, zakładanie instalacji elektrycznej) przebiegały wolniej i były bardziej kosztowne.

Podczas realizacji projektu Solenn nie mieszkała w okolicy i musiała codziennie dojeżdżać, co dodatkowo utrudniało zarządzanie projektem. Po rozpoczęciu działalności w gospodarstwie wystąpiły różne problemy, w tym kradzież i uszkodzenie sprzętu. Solenn musiała również zainstalować kosztowny system łączności satelitarnej, aby zapewnić gospodarstwu łączność.

Pomimo wszystkich tych wyzwań gospodarstwo rozpoczęło produkcję szeregu gatunków warzyw, papryki i owoców, a także cupuaçu (rośliny spokrewnionej z kakao). Większość produktów trafiała do hurtownika, pozostała część natomiast była sprzedawana małym lokalnym przetwórcom rolnym i sklepom. W 2016 r. Solenn była w stanie zatrudnić pracownika w niepełnym wymiarze czasu pracy (20 godzin tygodniowo) na podstawie dotowanej umowy o pracę.

Kilka niefortunnych zdarzeń naturalnych (szkodniki,

ekstremalne zdarzenia pogodowe) w ostatnich latach znacznie podniosło koszty działalności i wpłynęło na przepływy pieniężne. Niestety, sytuacja finansowa sprawiła, że Solenn nie miała wystarczających środków własnych do kontynuowania działalności, w związku z czym zdecydowała się sprzedać gospodarstwo rolne w 2021 r. Obecnie przedsiębiorstwo ma nowego właściciela i nadal stanowi trwałą spuściznę zaangażowania Solenn w rozwój innowacyjnych agroekologicznych podejść do produkcji w Gujanie Francuskiej.

„Wszystkie szczeble administracji wykazały się dużym zrozumieniem i pomogły mi znaleźć administracyjne rozwiązania problemów, które napotkałam.”

Solenn Baron,
autorka projektu

Nazwa projektu	Rozpoczęcie działalności przez młodą rolniczkę w Gujanie Francuskiej
Rodzaj beneficjenta	Młody rolnik
Okres	2013–2017
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> Budżet ogółem: 126 478 EUR Finansowanie z EFRRROW: 71 908 EUR Wkład krajowy/regionalny: 23 969 EUR Wkład prywatny/własny: 30 601 EUR
Działanie w ramach PROW	M04 – Inwestycje w środki trwałe
Dodatkowe informacje	https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/young-farmer-start-french-guyana_en
Kontakt	solennbaron@gmail.com

© Adobe Stock

Finansowany z funduszy EFRRROW projekt wspierał innowacyjne inicjatywy agroekologiczne w szczególności wymagającym środowisku.

2. Nowe podejścia do zrównoważenia środowiskowego

Młodzi ludzie są często bardzo uwrażliwieni na kwestie środowiskowe i klimatyczne i mają głębokie poczucie odpowiedzialności za planetę. W całej Europie młodzi rolnicy i przedsiębiorcy działający na obszarach wiejskich opracowują skuteczne działania łączące stabilność gospodarczą ze zrównoważeniem środowiskowym.

Celem Europejskiego Zielonego Ładu jest przekształcenie UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę. Zapewnia on również wsparcie w rozwiązywaniu problemów wynikających z pandemii COVID-19⁽¹⁾. Aby udało się osiągnąć jego ambitne cele, wszystkie sektory muszą podjąć działania.

Zarządcy gruntów i inni członkowie społeczności wiejskich przyjmują i rozwijają praktyki związane z obiegiem zamkniętym oraz praktyki niskoemisyjne i zrównoważone, a EFRROW zapewnia nieocenione wsparcie. Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich zgromadziła wiele różnych praktyk w swojej bazie projektów⁽²⁾, pracach tematycznych⁽³⁾ i publikacjach⁽⁴⁾.

Rolnictwo ekologiczne odgrywa kluczową rolę w przyczynianiu się do tworzenia zrównoważonych systemów żywnościowych w UE, ponieważ promuje produkcję wysokiej jakości żywności przy niskim wpływie na środowisko. W Europejskim Zielonym Ładzie wyznaczono cel, aby do 2030 r. 25% gruntów było przeznaczonych na rolnictwo ekologiczne. Jest to ambitny cel, który należy osiągnąć w ramach planu działania na rzecz rolnictwa ekologicznego⁽⁵⁾.

PROW mogą wspierać rolników w podejmowaniu tej formy produkcji lub przechodzeniu na nią, pomagając w pokryciu związanych z tym kosztów i ograniczając potencjalne ryzyko.

Przykładem może być historia młodej włoskiej rolniczki, która postanowiła zdobyć certyfikat ekologiczny dla gospodarstwa swojego ojca (s. 11).

Wsparcie rolnośrodowiskowe w ramach PROW może przyczynić się do tego, że rolnictwo stanie się bardziej przyjazne dla środowiska, co może również zwiększyć rentowność gospodarstwa – taka sytuacja jest korzystna dla wszystkich.

Na stronie 12 można przeczytać, jak młody hiszpański rolnik przyjął bardziej zrównoważone praktyki rolnicze, co z kolei obniżyło koszty produkcji.

Obszary wiejskie zazwyczaj oferują bogactwo lokalnych zasobów naturalnych, w tym produkty uboczne gospodarki rolnej i leśnej. W takich warunkach kreatywne pomysły młodych przedsiębiorców nastawionych na ekologię mogą się rozwijać, czemu może towarzyszyć ożywienie lokalnych tradycji lub wprowadzanie pionierskich innowacji.

Młoda przedsiębiorczyni mieszkająca na obszarach wiejskich w Polsce skorzystała ze wsparcia LEADER w celu założenia innowacyjnej firmy z branży mody, produkującej akcesoria modowe z drewna i biomateriałów pochodzenia rolniczego (s. 13).

Na obszarach wiejskich w Słowenii była zawodniczka sportowa została rolniczką i stworzyła model biznesowy łączący ochronę środowiska, tworzenie miejsc pracy i usługi edukacyjne (s. 14).

(1) https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

(2) https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice_pl

(3) https://enrd.ec.europa.eu/enrd-thematic-work/greening-rural-economy_pl

(4) Zob. w szczególności broszury z projektami EFRROW: „Biogospodarka”, „Zasobooszczędne gospodarki wiejskie” oraz „Rural Inspiration Awards 2020”, https://enrd.ec.europa.eu/publications/search_en?f%5B0%5D=im_field_enrd_publication_type%3A20484

(5) https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/organic-farming/organic-action-plan_en

Młoda włoska rolniczka przechodzi na produkcję ekologiczną

Młoda rolniczka skorzystała ze wsparcia rozwoju obszarów wiejskich, aby uzyskać certyfikaty ekologiczne dla swojego gospodarstwa rodzinnego i otrzymać pomoc w zajęciu się rolnictwem w pełnym wymiarze

© Adobe Stock

Fundusze EFRROW umożliwiły młodemu włoskiemu rolnikowi przejście na produkcję ekologiczną i znaczną poprawę wyników ekonomicznych.

ELISA Mattioli to młoda rolniczka mieszkająca 5 km od Modeny, dobrze znanego historycznego miasta w środkowych Włoszech. Bliskość gospodarstwa rolnego i ośrodka miejskiego daje jej możliwość sprzedaży świeżych owoców i warzyw na dużym rynku.

Ojciec Elisy specjalizował się w uprawie gruszek. Był zainteresowany zasadami rolnictwa ekologicznego, ale nie wystąpił o formalną certyfikację gospodarstwa jako ekologicznego. Elisa postanowiła zdyswersyfikować produkcję w gospodarstwie swojego ojca w kierunku uprawy różnych owoców, takich jak: wiśnie, jabłka, truskawki, a także warzyw w szklarniach o powierzchni 4 000 m². Ponadto rozpoczęła butelkowanie świeżego soku owocowego oraz produkcję lokalnego wina czerwonego i białego.

W 2016 r. Elisa postanowiła uzyskać certyfikat gospodarstwa ekologicznego, posuwając się o krok dalej niż ojciec i chcąc zapewnić, aby gospodarowanie gruntami nadal odbywało się w sposób zrównoważony, a także by pokazać konsumentom, że jej produkty są przyjazne dla środowiska.

Złożyła wniosek o finansowanie w ramach wsparcia dla rolnictwa ekologicznego – działania 11 PROW regionu Emilia-Romania. Dzięki temu wsparciu Elisa stała się rolniczką w pełnym wymiarze czasu pracy i pokryła wszystkie koszty związane z certyfikacją jej gospodarstwa jako ekologicznego zarówno w odniesieniu do produktów świeżych, jak i przetworzonych.

Normy ekologiczne nie pozwalają na stosowanie syntetycznych substancji chemicznych, wymagają skupienia się na wspieraniu naturalnej

żywności gleby i zarządzaniu zasobami wodnymi w najbardziej zrównoważony sposób.

Gospodarstwo osiągnęło bardzo dobre wyniki gospodarcze: przed pandemią COVID-19 dochody wzrosły o około 30%, chociaż obecnie Elisa musi radzić sobie ze wzrostem cen większości materiałów rolniczych.

Elisa regularnie sprzedaje swoje owoce i warzywa czterem różnym kooperatywom spożywczym⁽¹⁾, a także prowadzi sprzedaż na terenie swojego gospodarstwa. Ponadto sprzedaje na trzech różnych cotygodniowych targach rolnych w Modenie i Bolonii.

Elisa zaczęła rozszerzanie działalności gospodarstwa. W 2018 r. z powodzeniem złożyła wnioski o dalsze finansowanie z EFRROW w ramach działania 4 PROW regionu Emilia-Romania – Inwestycje w środki trwałe. Pozwoliło jej to na zakup specjalistycznego sprzętu do zwalczania szkodników i chłodzenia powietrza w szklarniach.

Elisa docenia znaczenie porad i doświadczenia swojego ojca w zarządzaniu gospodarstwem ekologicznym. Wsparcie z EFRROW i pomoc ze strony lokalnego stowarzyszenia rolników sprawiły, że przejście gospodarstwa na produkcję ekologiczną i rozwój działalności stały się o wiele łatwiejsze i mniej ryzykowne, niż mogłoby to mieć miejsce.

„Kocham tę ziemię i chcę, aby mój syn odziedziczył ją w jak najlepszym stanie.”

Elisa Mattioli,
autorka projektu

Nazwa projektu	Wspieranie przedsiębiorczości młodych rolników
Rodzaj beneficjenta	Młody rolnik
Okres	2016–2020
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> Budżet ogółem: 19 151 EUR Finansowanie z EFRROW: 8 258 EUR Wkład krajowy/regionalny: 10 893 EUR
Działanie w ramach PROW	M11 – Rolnictwo ekologiczne
Dodatkowe informacje	<ul style="list-style-type: none"> https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/supporting-young-farmers-entrepreneurship_en http://www.amabio.it
Kontakt	info@amabio.it

(1) Grupom mieszkańców, którzy zbierają się w celu zakupu produktów.

Wsparcie rolnośrodowiskowe dla młodego hiszpańskiego rolnika

Wsparcie z EFRROW pomogło młodemu hiszpańskiemu rolnikowi przyjąć bardziej zrównoważone praktyki rolnicze, poprawiając jednocześnie rentowność jego gospodarstwa.

W 2016 r. Francisco José Marín Martínez przejął gospodarstwo rodzinne od ojca, który postanowił przejść na emeryturę. Gospodarstwo położone jest w Caravaca de la Cruz w Murcji (południowa Hiszpania), na obszarze górskim, gdzie 90% produkcji odbywa się na gruntach nienawadnianych, a pozostałe 10% gruntów przeznaczonych jest na ogrodnictwo. Deszcze na tym obszarze nie są częste, ale gdy już wystąpią, nierzadko są ulewne.

Gospodarstwo składa się z kilku działek o powierzchni od 1,5 do 5 ha, na których uprawiane są głównie zboża i migdały, przy czym obie te uprawy są nawadniane opadami deszczu, bez dodatkowego nawadniania.

Francisco postanowił przyjąć nowe, przyjazne dla środowiska podejście, zwiększając jednocześnie produkcję i poprawiając rentowność gospodarstwa. Kluczem do osiągnięcia tego celu było ograniczenie stosowania produktów fitosanitarnych do zwalczania szkodników oraz wprowadzenie zrównoważonych technik rolniczych.

© Francisco Marín Martínez

Wieloletnie wsparcie z EFRROW pozwoliło autorowi projektu na proekologiczne podejście do tematu rolnictwa, przy jednoczesnej poprawie produkcji i rentowności gospodarstwa.

Dzięki wieloletniemu wsparciu w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego (działanie 10) PROW Murcji, uzyskanemu w 2016 r., młody rolnik był w stanie przyjąć przyjazne dla środowiska podejście do sposobu zwalczania szkodników w gospodarstwie.

W gospodarstwie rozstawiono pułapki, aby policzyć ćmy i motyle. Jedyne w przypadku, gdy liczby tych owadów przekraczają wartość referencyjną, ustaloną przez techników i ekspertów, stosuje się produkty fitosanitarne, a wtedy używa się ich w sposób ukierunkowany i miejscowy. Ograniczenie stosowania produktów

fitosanitarnych zmniejszyło koszty produkcji o około 10% przy jednoczesnym utrzymaniu takich samych plonów.

Utworzono też strefy buforowe, które rozmieszczono w taki sposób, aby były najbardziej skuteczne w odniesieniu do nachylenia pól i upraw. Strefy te przyczyniły się do ograniczenia spływu wody i do zminimalizowania utraty wody, gleby i składników odżywczych. Dzięki tym strefom buforowym opady deszczu powodują obecnie mniej wyżłobień w glebie, a ilość wody dostępnej dla upraw wzrosła. Te pozytywne skutki były widoczne już po roku od utworzenia stref buforowych, a wyniki są coraz lepsze.

Francisco wykorzystał również to samo wsparcie w ramach PROW do uprawy zbóż, które stanowią cenne schronienie i żerowisko dla ptaków stepowych w tym unikalnym i zagrożonym siedlisku. Zgodnie z umową dotyczącą wsparcia zbiory tych upraw mogą rozpocząć się dopiero po połowie lipca, co ma na celu zapewnienie wystarczającej ilości roślinności na polu, by chroniła gniazda i pisklęta w pierwszych miesiącach życia. Ponadto 10% upraw musi pozostać na polach, aby służyć jako schronienie i pożywienie dla dzikich zwierząt, a ścierniska po zbiorach muszą pozostać do stycznia, aby zwiększyć powierzchnię dostępną dla obszarów gniazdowania i żerowania ptaków stepowych. Liczba ptaków stepowych na tym obszarze nieznacznie wzrosła w ciągu pierwszych 12–18 miesięcy i obecnie utrzymuje się na stałym poziomie.

„Wszystko zmierza w kierunku zdrowszego systemu upraw. My, młodzi, uważamy, że nie możemy nadal stosować tak wielu azotanów i pestycydów, mamy inny sposób patrzenia na te sprawy. Zmierzamy w stronę rolnictwa ekologicznego, co jest kierunkiem przyszłościowym.”

Francisco José Marín Martínez,
autor projektu

Przez lata ograniczenie użycia pestycydów pomogło zmniejszyć straty gospodarcze spowodowane zmiennością cen nakładów i produktów.

Projekt ten pokazuje, że działania na rzecz ochrony środowiska mogą przyczynić się do poprawy rentowności i wydajności produkcji rolnej, w tym przez obniżenie kosztów. Dzięki projektowi ta działalność rolnicza stała się bardziej rentowna i przyczyniła się do zachowania tradycyjnej działalności rolniczej na obszarze górskim. Francisco planuje kontynuację działań przyjaznych dla środowiska, w tym dalsze ograniczanie stosowania pestycydów i przechodzenie na produkcję ekologiczną.

© Francisco Marin Martinez

Projekt przyczynił się do zwiększenia dochodów z działalności rolniczej i zachowania tradycyjnej gospodarki w obszarze górskim.

Nazwa projektu	Środki rolnośrodowiskowe przynoszące wszystkim stronom korzyści środowiskowe i gospodarcze
Rodzaj beneficjenta	Młody rolnik
Okres	2016–2021
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> Budżet ogółem: 6 500 000 EUR Finansowanie z EFRROW: 3 300 000 EUR Wkład prywatny/własny: 3 200 000 EUR
Działanie w ramach PROW	M10 – Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne
Dodatkowe informacje	https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/agri-environmental-measures-environmental-economic-win-win_en
Kontakt	jcojosemama@gmail.com

Zrównoważona moda napędza rozwój obszarów wiejskich w Polsce

Młoda przedsiębiorczyni działająca na obszarach wiejskich skorzystała ze wsparcia LEADER, aby rozpocząć innowacyjną i zrównoważoną działalność w branży mody.

Lokalna Grupa Działania (LGD) Brama Mazurskiej Krainy w Nidzicy (północna Polska) promuje innowacyjne rozwiązania w dziedzinie turystyki, przedsiębiorczości i działalności społecznej oraz wspiera rozwój innowacyjnych, wyspecjalizowanych przedsiębiorstw w regionie. Jednym z wyróżniających się przykładów jest Ewa Sumiła i jej marka modowa, Lerymond.

W 2016 r. Ewa, która od zawsze interesowała się modą, wpadła na pomysł tworzenia akcesoriów modowych z wykorzystaniem naturalnych produktów takich jak drewno. Świadomość kwestii związanych ze środowiskiem coraz częściej kieruje konsumentów w stronę wysokiej jakości produktów modowych przyjaznych środowisku.

Pierwsze praktyczne doświadczenia Ewa zdobyła, pracując w lokalnym przedsiębiorstwie produkującym meble kuchenne. Poznała tam techniki obróbki drewna, techniki i metody lakierowania oraz techniki naturalnego barwienia drewna przy użyciu naturalnych produktów (np. soku z buraków, marchwi, borówek lub wiśni, świeżych łupin orzechów włoskich, łupin cebuli i traw). Udała się również na targi branżowe, aby dowiedzieć się, jakich maszyn i urządzeń będzie potrzebować w swoim przedsiębiorstwie.

Finansowanie LEADER w ramach działania 19 polskiego PROW umożliwiło Ewie zakup maszyn i urządzeń potrzebnych do produkcji modnych produktów z drewna, korka i stomy. Projekt

© LAG Wairmiński Zakątek

Od 2017 roku firma Ewy zajmuje się produkcją wysokiej jakości artykułów odzieżowych i biżuterii wykonywanych z drewna i lokalnych produktów rolnych, przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii.

obejmował również utworzenie strony internetowej przedsiębiorstwa i sklepu internetowego. Ewa skorzystała z własnych środków finansowych na zakup surowców z lokalnych gospodarstw rolnych, a także na wynajęcie lokalu, w którym założyła swój warsztat.

Celem podejścia biznesowego Ewy jest produkowanie artykułów modowych, które wyróżniają się unikalnym projektem i wysoką jakością. Ponadto te niszowe produkty przyciągają klientów, którzy kojarzą je ze zdrowym i przyjaznym dla środowiska stylem życia.

„Nasza marka zastępuje sztuczne materiały wykorzystywane w produkcji masowej akcesoriami wykonanymi z materiałów naturalnych.”

Ewa Sumiła,
autorka projektu

Od 2017 r. przedsiębiorstwo Ewy produkuje z drewna i lokalnych produktów rolnych muchy, spinki do mankietów, damskie torebki i wysokiej jakości biodegradowalną biżuterię z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Przedsiębiorstwo to stale się rozwija, a Ewa pracuje w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ewa aktywnie promowała swoją działalność gospodarczą, nawiązując kontakty z blogerami modowymi, specjalistycznymi czasopismami i sklepami promującymi polskie produkty oraz publikując ukierunkowane reklamy. Zbadała aktualną ofertę mody ekologicznej oraz obecne i przyszłe trendy, a także przeprowadziła badania marketingowe. Nawiązała kontakty z lokalnymi producentami rolnymi i organizacjami pozarządowymi, w tym spółdzielniami socjalnymi, od których może kupować potrzebne materiały.

Ewa nadal się uczy oraz tworzy i wzmacnia swoją firmę. Planuje zbudować swoją markę jako solidnego i wiarygodnego przedsiębiorstwa, którego wartości to przyroda, jakość, środowisko i tradycja. Przedsiębiorstwo rozszerza swoją ofertę o szereg nowych działań

związanych z turystyką, rekreacją i ochroną środowiska, a także o warsztaty dla dzieci, których celem jest podniesienie świadomości społeczeństwa na temat wykorzystania produktów naturalnych.

Nazwa projektu	Innowacyjne wykorzystanie drewna do produkcji artykułów mody
Rodzaj beneficjenta	Przedsiębiorstwo prywatne
Okres	2017–2018
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> Budżet ogółem: 15 000 EUR Finansowanie z EFRROW: 9 545 EUR Wkład krajowy/regionalny: 5 455 EUR
Działanie w ramach PROW	M19 – LEADER/RLKS
Dodatkowe informacje	<ul style="list-style-type: none"> https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/innovative-use-wood-producing-fashion-items_en https://lerymond.eu/
Kontakt	ewasumila@lerymond.eu

Rozwój rolnictwa biodynamicznego w Słowenii

Dzięki wsparciu rozwoju obszarów wiejskich była zawodniczka sportowa stworzyła nowy model biznesowy łączący odpowiedzialność za środowisko i odpowiedzialność społeczną.

Katja Temnik jest byłą zawodową zawodniczką sportową. Podróżując przez lata po całym świecie, zdała sobie sprawę z możliwości, jakie obszary wiejskie Słowenii oferują pod względem wysokiej jakości stylu życia i środowiska pracy oraz dobrego dostępu do przyrody i zdrowej żywności.

Katja uznała antropozofię⁽¹⁾ i rolnictwo biodynamiczne za cenną alternatywę dla rolnictwa intensywnego, a także za podstawę lepszego stylu życia i pracy. Postanowiła zatem zaangażować się w rolnictwo biodynamiczne jako biznes, a także dla własnego rozwoju osobistego. Zainspirowana doświadczeniami swojej mamy, Majdy, która przez szereg lat hobbystycznie zajmowała się rolnictwem biodynamicznym, kupiła opuszczone gospodarstwo rolne o powierzchni pięciu hektarów.

Katja rozpoczęła działalność jako młoda rolniczka w 2017 r., korzystając z doradztwa i finansowania otrzymanego w ramach działania 4 słoweńskiego PROW – Inwestycje w środki trwałe. Od początku

prawie wszystkie niewykorzystywane grunty gospodarstwa zostały obsadzone uprawami trwałymi z użyciem metod ekologicznych.

W ramach wsparcia finansowego z wielu różnych działań PROW (zob. tabela na s. 15) sfinansowano sadzenie leszczyn (1,4 ha), ziół (2,1 ha) i drzew owocowych (0,7 ha), a także zakup maszyn do zbierania, cięcia i pakowania ziół oraz młyn młotkowy.

W 2020 r. gospodarstwo rozpoczęło proces certyfikacji rolnictwa biodynamicznego Demeter i wydzierżawiło dodatkowe ogrody ziołowe w pobliskim klasztorze kartuzów w Žiče, który jest niezwykle ciekawym obiektem dziedzictwa kulturowego i pomnikiem o znaczeniu narodowym.

Katja stworzyła markę Majnika, rozszerzając asortyment produktów rolnych o ziołową sól kuchenną, herbaty ziołowe i inne produkty inspirowane osobą jej mamy, Majdy. Lokalne spółdzielnie i organizacje producentów pomagały w lokowaniu i rozpowszechnianiu produktów.

(1) Antropozofia to podejście filozoficzne sformułowane przez Rudolfa Steinera w XX wieku, polegające na dążeniu do optymalizacji zdrowia i dobrostanu fizycznego i psychicznego za pomocą naturalnych środków. Rolnictwo biodynamiczne opiera się na antropozofii.

Wsparcia doradczego w zakresie przygotowania wniosków o finansowanie z PROW oraz w zakresie upraw trwałych udzieliły instytucje eksperckie, w tym IHPS Žalec, Inštitut za promocijo varovanja okolja (Instytut promocji ochrony środowiska), Ajda Štajerska Arnika (czeska organizacja pozarządowa zajmująca się ochroną środowiska) oraz Słoweńskie Towarzystwo Producentów i Przetwórców Roślin Leczniczych.

Gospodarstwo oferuje zwiedzanie z przewodnikiem ogrodu ziołowego, dni nauki przyrodniczej dla dzieci, a także wykłady i warsztaty dotyczące ziół, biodynamiki, zdrowej żywności i innych tematów.

Gospodarstwo organizuje również działania społecznościowe dla słabszych grup społecznych. Gospodarstwo współpracuje ze szkołą podstawową dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych i dzieci z niepełnosprawnościami oraz z centrum działalności zawodowej w Slovenskih Konjicah. Jest również partnerem w projekcie integracji osób długotrwale bezrobotnych. Dzięki wieloletniemu doświadczeniu w sporcie Katja uważa, że dostrzeżenie potencjału ludzkiego i nawiązanie relacji opartych na szacunku może prowadzić do skutecznych działań w społeczności lokalnej, środowisku i wykraczających dalej. Dlatego od samego początku priorytetem Katji jest angażowanie społeczności lokalnej.

„Najlepszym lekiem dla człowieka jest człowiek, a gospodarstwo rolne jest najlepszym pracodawcą.”

Katja Temnik,
założycielka gospodarstwa rolnego Majnika

Gospodarstwo jest częścią międzynarodowego projektu IFYE (International Farm Youth Exchange), którego celem jest organizowanie wymiany młodzieży na obszary wiejskie. Każdego lata młodzież z Austrii, Estonii, Finlandii, Niemiec, Szwajcarii i Stanów Zjednoczonych spędza w gospodarstwie od jednego do trzech tygodni w ramach siedmiodniowego programu, aby poznać codzienne życie rolników.

W ramach projektu powstały w gospodarstwie dwa stałe miejsca pracy oraz możliwości pracy w niepełnym wymiarze czasu. Sprzedaż produktów wzrosła o co najmniej 30%.

Niestosowanie nawozów oraz innych środków chemicznych obniżyło koszty ponoszone przez gospodarstwo i przyczyniło się do zwiększenia różnorodności biologicznej, również na otaczającym je terenie. Ponadto zwiększyło to uznanie dla rolnictwa ekologicznego i biodynamicznego w bardzo tradycyjnym środowisku rolnictwa intensywnego.

Renomowane nagrody świadczą o tym, że gospodarstwo Majnika znajduje się na właściwej drodze, jeśli chodzi o działalność oraz postawę wobec ludzi, zwierząt i roślin. Do nagród tych należą nagroda Agrobiznis 2020 dla najlepszego przedsiębiorcy w sektorze rolnictwa (przyznawana przez gazetę

© Majnika herb garden and farm

Środki PROW umożliwiły autorce projektu stworzenie nowego, łączącego odpowiedzialność środowiskową i społeczną modelu biznesowego.

finansową we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa, Leśnictwa i Żywności oraz innymi partnerami), a także nagroda „Innowacyjny Młody Rolnik” za 2019 r., przyznawana przez Słoweński Związek Młodzieży Wiejskiej (ZSPM), którą Katja otrzymała od prezydenta Republiki Słowenii w pałacu prezydenckim. Ponadto w 2020 r. Katja Temnik była ambasadorką ośrodka turystycznego Rogla-Pohorje i otrzymała brązowy herb od gminy Slovenske Konjice za zaangażowanie w propagowanie rolnictwa ekologicznego i lokalnego środowiska.

Produkty gospodarstwa Majnika zostały również docenione: w 2018 r. Słoweńska Rada Turystyki (TZS) uznała sól kuchenną Majnika za jedną z 20 najlepszych pamiątek kulinarnych i gastronomicznych w regionie alpejskim. W tym samym roku specjalna komisja przyznała trzem produktom z gospodarstwa Majnika (ekologicznej herbacie ziołowej, ziołowej soli kuchennej premium z chińskim ignamem oraz ziołowej soli kuchennej) znak jakości „Smaki Rogli” 2018.

Nazwa projektu	Ogród ziołowy i gospodarstwo rolne „MAJNIKA”, Słowenia
Rodzaj beneficjenta	Młody rolnik
Okres	2017–2020
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet ogółem: 96 248 EUR • Finansowanie z EFRROW: 38 511 EUR • Wkład krajowy/regionalny: 10 737 EUR • Wkład prywatny/własny: 47 000 EUR
Działanie w ramach PROW	M04 – Inwestycje w środki trwałe M06 – Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej M11 – Rolnictwo ekologiczne M13 – Obszary z ograniczeniami naturalnymi
Dodatkowe informacje	<ul style="list-style-type: none"> • https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/majnika-herb-garden-and-farm-slovenia_en • http://majnika.si
Kontakt	zeliscni.vrt.majnika@gmail.com

3. Nowe pokolenia

W całej Europie PROW wykorzystuje się do promowania inicjatyw sprzyjających wymianie pokoleń w sektorach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki wiejskiej – od sektora rolno-spożywczego po turystykę.

Obszary wiejskie i oddalone mają najniższy odsetek ludności UE w grupach wiekowych poniżej 50 lat⁽¹⁾, a wzmocnienie wymiany pokoleń ma kluczowe znaczenie dla żywotności, zamożności i odporności obszarów wiejskich. Zmniejszenie różnic między obszarami miejskimi i wiejskimi pod względem dostępu do usług, infrastruktury, wysokiej jakości miejsc pracy i możliwości kształcenia ma kluczowe znaczenie dla odwrócenia tendencji do wyludniania. Może to zachęcać młodych ludzi do pozostania w miejscu pochodzenia lub do powrotu po studiach i pracy w innym miejscu, a jednocześnie przyciągać nowe osoby, w tym młode talenty.

Wsparcie z EFRROW przyczyniło się do promowania wymiany pokoleń w rolnictwie. PROW wykorzystywano do wspierania i zachęcania młodych przedsiębiorców wiejskich, aby testowali nowe pomysły biznesowe w działalności związanej z uprawą ziemi (i nie tylko) przed wprowadzeniem ich na rynek, ograniczając związane z nimi ryzyko. Pomogły one również stworzyć znaczące sieci połączeń, co jest szczególnie pomocne dla nowych podmiotów.

Francuski projekt przedstawiony na stronie 17 wspiera nowe podmioty, które rozpoczynają działalność rolniczą, poprzez finansowanie, szkolenia, tworzenie sieci kontaktów i wspieranie przedsiębiorczości.

Hiszpańska grupa operacyjna opisana na s. 19 stworzyła sieć inkubatorów gospodarstw rolnych w Hiszpanii w celu wspierania młodych rolników, którzy nie mają wcześniejszych powiązań rodzinnych ani doświadczenia w rolnictwie.

Europejskie obszary wiejskie mogą stać się zamożniejsze dzięki dywersyfikacji działalności gospodarczej, co pozytywnie wpłynie na zatrudnienie i zwiększenie wartości dodanej działalności rolniczej i rolno-spożywczej⁽²⁾. Turystyka wiejska może oferować przydatne możliwości dywersyfikacji sprzyjające rozwojowi gospodarstwu obszarów wiejskich, w tym poprzez zwiększanie wartości kultury regionalnej, lokalnych produktów i krajobrazów⁽³⁾. Turystyka wiejska to kolejny sektor, w którym wymiana pokoleń ma kluczowe znaczenie.

W ramach niemieckiego projektu opisanego na s. 21 sfinansowano usługi doradztwa i wsparcia, a także narzędzia ułatwiające sukcesję w branży turystyczno-hotelarskiej w regionie.

Cele planu działania UE na rzecz obszarów wiejskich obejmują przyciąganie innowacyjnych przedsiębiorstw na obszary wiejskie, zagwarantowanie dostępu do wysokiej jakości miejsc pracy, promowanie nowych i ulepszonych umiejętności oraz optymalizację roli działalności gospodarczej o zróżnicowanym profilu⁽⁴⁾. W ramach PROW wspierane są projekty, które wzmacniają pozycję młodzieży wiejskiej, pomagają jej odkrywać i rozwijać umiejętności oraz znaleźć swoje miejsce w społeczności.

W ramach projektu LEADER w Luksemburgu finansowane są mikroprojekty, które przyczyniły się do wzmocnienia pozycji miejscowej młodzieży, oferując jej coaching i szkolenie zawodowe (s. 22).

(1) Komisja Europejska, EU rural areas in numbers [Obszary wiejskie UE w liczbach], https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas/eu-rural-areas-numbers_en

(2) Komisja Europejska, A long-term vision for the EU's rural areas [Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE], https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas_en#avisionforruralareastowards2040

(3) „Głosy wsi”

(4) Komisja Europejska, EU Rural Action Plan, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas_en#eururalactionplan

„Udane” wejście we francuskie rolnictwo

Dzięki wsparciu rozwoju obszarów wiejskich francuska spółdzielnia zwiększyła swoją zdolność do wspierania nowych podmiotów, które rozpoczynają działalność rolniczą, poprzez finansowanie, szkolenia, tworzenie sieci kontaktów i wspieranie przedsiębiorczości.

Od 2012 r. spółdzielnia CIAP (Coopérative d'Installation en Agriculture Paysanne) zajmuje się wyzwaniem, jakim jest wymiana pokoleń w rolnictwie w regionie Grand Est, w zachodniej Francji. Do głównych obszarów działalności CIAP należą: szkolenie nowych rolników, w tym zapewnianie im kontaktu z doświadczonymi rolnikami, lokalnymi producentami i rynkami; program „inkubatora gospodarstw rolnych”, oferujący wsparcie finansowe i administracyjne dla nowych rolników na wczesnych etapach działalności, oraz przestrzeń do testowania projektów z zakresu rolnictwa ekologicznego.

Aby zaspokoić rosnące zapotrzebowanie na wsparcie w Kraju Loary, spółdzielnia CIAP wykorzystwała środki finansowe na pomoc techniczną w ramach działania 20 PROW tego regionu na realizację projektu „Happyterr”.

Projekt „Happyterr” obejmował identyfikację struktur wsparcia rodzinnego lub społecznego, które przyczyniają się do stabilności nowych gospodarstw rolnych w pierwszych latach ich działalności, analizę alternatywnych struktur wsparcia (np. spółdzielni lub inicjatyw opartych na uczestnictwie) oraz określenie istniejącej pomocy. W badaniu przeprowadzonym wśród nowych podmiotów uwzględniono takie

kwestie, jak równowaga między życiem zawodowym a prywatnym oraz równość płci. Opracowano zalecenia dotyczące monitorowania nowych gospodarstw rolnych, przy czym uwzględniono konkretne problemy, z jakimi borykają się nowi rolnicy, którzy nie mają doświadczenia ani powiązań lokalnych.

„Opracowanie metodyki identyfikacji nowych podmiotów rozpoczynających działalność rolniczą i czynników wpływających na stabilność ich gospodarstw było ogromnym krokiem naprzód w zrozumieniu, jak działają te mechanizmy i jak wzmocnić narzędzia wsparcia.”

Happyterr

W ramach projektu przeprowadzono dalsze badania nad istniejącymi ramami prawnymi dotyczącymi stowarzyszeń spółdzielczych i opartych na uczestnictwie, określając wyzwania i zmiany. Podniesiono także świadomość rolników na temat różnych praktyk gospodarczych i prawnych, wykorzystując do tego grę symulacyjną. Ogólnie rzecz biorąc, ta działalność badawcza miała na celu poprawę możliwości przenoszenia dobrych praktyk, promowanie równych praw dla nowych rolników oraz ograniczenie korzystania z finansowania dłużnego poprzez opracowanie własnych systemów finansowania.

© Pierre Myop

Fundusze EFRROW pozwoliły francuskiej spółdzielni na rozbudowę wsparcia dla nowych podmiotów na rynku rolniczym poprzez usługi finansowania, szkolenia, wsparcia i tworzenia networkingu biznesowego.

Narzędzia i wyniki projektu zebrano na stronie internetowej, która zawiera również relacje twórców projektu oraz wykaz inicjatyw terytorialnych wspierających nowych rolników w dostępie do gruntów i finansowania. Zorganizowano wydarzenia promujące uczestnictwo i waloryzację zdobytej wiedzy.

Doświadczenia związane z projektem „Happyterr” zwiększyły wiedzę CIAP na temat potrzeb nowych podmiotów rozpoczynających działalność rolniczą, wyzwań, które podmioty te napotykają, oraz możliwych zasobów w terenie. To z kolei zwiększyło zdolność CIAP do wspierania tych nowych podmiotów. Do tej pory w ramach wszystkich swoich działań spółdzielnia wsparła już 462 nowe gospodarstwa w różnych regionach Francji, z czego 240 przypadków to projekty zbiorowe, 360 – projekty dotyczące krótkich łańcuchów dostaw, a 425 – projekty skoncentrowane na rolnictwie ekologicznym.

Projekt „Happyterr” służył również promowaniu małych gospodarstw rolnych jako atutu we wzmacnianiu krótkich łańcuchów dostaw, propagowaniu rolnictwa przyjaznego środowisku i przyczynianiu się do przystosowania się do zmiany klimatu na szczeblu terytorialnym.

Wykorzystując wyniki projektu „Happyterr”, sieć #Happyterr# nadal realizuje podobne działania wspierające w innych regionach Francji (Regionie Centralnym-Dolinie Loary, Normandii i Nowej Akwitanii).

Nazwa projektu	HAPPYTERR – Innowacyjny i Terytorialny Sojusz Rolników na rzecz Udanej Odnowy Rolnictwa
Rodzaj beneficjenta	Spółdzielnia
Okres	2018–2020
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet ogółem: 713 159 EUR • Finansowanie z EFRROW: 302 382 EUR • Wkład krajowy/regionalny: 268 145 EUR • Wkład prywatny/własny: 142 632 EUR
Działanie w ramach PROW	M20 – Pomoc techniczna
Dodatkowe informacje	<ul style="list-style-type: none"> • https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/happyterr-innovative-and-territorial-farmers-alliance-successful-renewal_en • http://ciap-pdl.fr/
Kontakt	contact@ciap-pdl.fr

© Pierre Myop

W wyniku przeprowadzonych do tej pory działań pomocowych (w tym projektu finansowanego ze środków EFRROW) spółdzielnia CIAP była w stanie wesprzeć 462 nowe gospodarstwa rolne na terenie Francji. Z tego 240 projektów jest projektami zbiorowymi, 360 projektami w obszarze krótkiego łańcucha dostaw żywności, 425 skupia się na ekologicznej uprawie roli.

Utworzenie sieci inkubatorów gospodarstw rolnych w Hiszpanii

Grupa operacyjna EPI-AGRI określiła innowacyjną metodykę tworzenia inkubatorów gospodarstw rolnych w Hiszpanii, zapewniając wsparcie publiczno-prywatne nowym podmiotom rozpoczynającym działalność rolniczą.

© ARCA

Powstałe w wyniku projektu inkubatory rolnicze oferują nie tylko prawdziwy „poligon doświadczalny” dla osób stawiających pierwsze kroki w rolnictwie, lecz również wsparcie i porady sieci ekspertów z powiązanych z tematem obszarów.

Inkubatory gospodarstw rolnych mogą ułatwić stopniowe włączanie w działalność rolniczą nowych podmiotów, zwłaszcza tych, które nie mają powiązań rodzinnych ani doświadczenia w rolnictwie. Grupa dyskusyjna EPI-AGRI „Nowe podmioty rozpoczynające działalność rolniczą: wyciągnięte wnioski służące wspieraniu innowacji i przedsiębiorczości” (2015–2016) podkreśliła potrzebę wspierania inkubatorów gospodarstw rolnych i testowania modeli pilotażowych dostosowanych do konkretnych warunków krajowych lub regionalnych. Na podstawie ustaleń i zaleceń grupy dyskusyjnej w 2019 r. ARCA, regionalna sieć LGD w Katalonii, połączyła siły z innymi organizacjami, by utworzyć grupę operacyjną EPI-AGRI RETA, sieć inkubatorów gospodarstw rolnych, korzystając ze środków przeznaczonych na działanie 16 PROW Katalonii – Współpraca.

Grupa operacyjna zaangażowała również regionalną sieć LGD w Estremadurze (REDEX), szkołę pasterską w Katalonii (Associació Rurbans) i Estremadurze (Cooprado), Uniwersytet

w Estremadurze, sieć zarządzania gruntami Katalonii, LGD TAGUS i lokalne stowarzyszenie na rzecz zapobiegania pożarom lasów (ADF).

RETA opracowała metodykę wdrażania inkubatorów gospodarstw rolnych w Hiszpanii, inspirowaną się francuską siecią inkubatorów gospodarstw rolnych RENETA – Réseau National des Espaces-Test Agricoles – i dostosowującą ten model do hiszpańskiego kontekstu prawnego i społecznego.

W ramach projektu powstał przewodnik i inne materiały pomocnicze dla podmiotów publicznych i prywatnych, które chcą utworzyć inkubator gospodarstw rolnych. Wszystkie opracowane informacje i materiały były rozpowszechniane za pośrednictwem stron internetowych i kanałów mediów społecznościowych członków projektu i grupy operacyjnej. Grupa operacyjna zaoferowała również wsparcie techniczne i przekazała metodykę 12 podmiotom zainteresowanym utworzeniem inkubatora gospodarstw rolnych w Katalonii, wybranym w drodze otwartych zaproszeń.

Opracowane przez RETA inkubatory gospodarstw rolnych oferują użytkownikom nie tylko poligon doświadczalny dla nowych podmiotów rozpoczynających działalność rolniczą, lecz także usługi doradztwa i konsultacji z pomocą sieci ekspertów w zakresie rolnictwa, biznesu i handlu, jak również innych umiejętności.

Utworzono centrum wsparcia mające wspierać nowych przedsiębiorców rolnych i przetestowano je z udziałem sześciu nowych podmiotów w Katalonii i Estremadurze.

Równolegle zespół ds. projektu stworzył podstawę dla Sieci Inkubatorów Gospodarstw Rolnych w Hiszpanii, określając jej misję, cele i przyszłe działania z uwzględnieniem czterech podstawowych zasad: uczyć się wspólnie, lobbować, współpracować na rzecz innowacji i oferować pomoc techniczną. Zespół wdrożył na potrzeby tej sieci również plan rozpowszechniania informacji, który obejmował utworzenie strony internetowej i sieci społecznościowych oraz opracowanie materiałów informacyjnych. Zespół zorganizował publiczne wydarzenie poświęcone inkubatorom gospodarstw rolnych w Hiszpanii, w którym wzięło udział 274 uczestników z całego kraju.

W ramach projektu utworzono pierwsze dwa pilotażowe inkubatory gospodarstw rolnych w Hiszpanii: Casar de Caceres (Estremadura) i Gandesa (Katalonia). Oba koncentrują się na zwierzętach gospodarskich.

Projekt wspiera tworzenie nowych inkubatorów gospodarstw rolnych, przy czym oczekuje się, że w ciągu najbliższych dwóch lat w całym kraju powstanie kolejne dziesięć inkubatorów.

„Zapewnienie pomyślnego wejścia nowych rolników do sektora rolnego oznacza również działanie na rzecz przyszłości rolnictwa, produkcji żywności, ponownego zasiedlenia i zrównoważoności środowiska wiejskiego.”

RETA spokesperson

Nazwa projektu	RETA – sieć inkubatorów gospodarstw rolnych
Rodzaj beneficjenta	Organizacja pozarządowa
Okres	2019–2020
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet ogółem: 567 500 EUR • Finansowanie z EFRROW: 383 600 EUR • Wkład krajowy/regionalny: 95 900 EUR • Wkład prywatny/własny: 88 000 EUR
Działanie w ramach PROW	M16 – Współpraca
Dodatkowe informacje	<ul style="list-style-type: none"> • https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/reta-network-farm-incubators_en • http://www.espaciostestagrarios.org
Kontakt	coordinacio@arca-dr.cat

© ARCA

W ramach projektu powstały dwa pilotażowe, dotyczące hodowli zwierząt inkubatory rolnicze w Hiszpanii. W nadchodzących dwóch latach zakłada się powstanie dziesięciu kolejnych inkubatorów rolniczych.

Odmłodzenie branży turystyczno-hotelarskiej na obszarach wiejskich w Niemczech

Współfinansowana z EFRROW inicjatywa polega na zapewnianiu hotelarzom doradztwa i wsparcia na potrzeby skutecznego zarządzania złożonym procesem sukcesji przedsiębiorstwa, jak również oferowania miejscowej młodzieży nowych możliwości zatrudnienia.

© Apart Fotodesign – Alexander Pallmer

Ten finansowany ze środków EFRROW projekt ma na celu podniesienie świadomości przedsiębiorców odnośnie właściwego przekazania ich sukcesji. Jednocześnie młodzi przedsiębiorcy przygotowani są do przejęcia wiejskiego biznesu w branży hotelarskiej.

Zmiany demograficzne mogą mieć silny wpływ na branżę turystyczno-hotelarską. Właściciele hoteli i restauracji zazwyczaj szukają następców zdecydowanie zbyt późno, kiedy szykują się do przejścia na emeryturę, i często są zaskoczeni tym, jak wiele czasu i wysiłku wymaga proces sukcesji. Dzieci właściciela często wyprowadzają się i dlatego nie przejmują przedsiębiorstwa swojego rodzica, w którym potrzebna jest wymiana pokoleń, również po to, by mogło nadać za zmieniającymi się przyzwyczajeniami klientów. Ogólnie rzecz biorąc, elementy te mogą stanowić zagrożenie dla przedsiębiorstw i związanych z nimi miejsc pracy.

Wychodząc naprzeciw tym kwestiom, powiat Euskirchen w północnej części gór Eifel (zachodnie Niemcy) połączył siły z Nordeifel Tourismus GmbH, aby opracować projekt, który mógłby posłużyć podniesieniu świadomości właścicieli przedsiębiorstw, a jednocześnie przygotować młodych przedsiębiorców na wyzwanie, jakim jest przejęcie przedsiębiorstwa.

Partnerzy ubiegali się o środki finansowe w ramach LEADER od LGD Eifel, która wraz z lokalną agencją rozwoju gospodarczego opracowała szersze podejście strategiczne do zatrudnienia młodzieży w sektorze turystyki. Projekt był skierowany do hoteli, pensjonatów, restauracji i lokalnych sklepów w tym regionie.

Turystyka odgrywa istotną rolę w lokalnej gospodarce północnej części gór Eifel, gdzie w ostatnich latach odnotowano znaczny wzrost liczby turystów (+89% turystów jednodniowych w latach 2011–2017, +31% noclegów). Turystyka może również odegrać kluczową rolę w odbudowie gospodarczej po pandemii COVID-19.

Projekt polega na identyfikacji przedsiębiorstw w regionie, w których ma nastąpić wymiana pokoleń, i nawiązaniu kontaktu z ich właścicielami, by zaoferować im doradztwo i wsparcie. Podczas spotkań na miejscu wykorzystywany jest specjalnie opracowany przewodnik służący do podsumowania i analizy mocnych i słabych stron kandydatów. Oferowane jest również wsparcie w zakresie tworzenia harmonogramu przekazywania obowiązków w danym przedsiębiorstwie oraz kontaktowania się z potencjalnymi następcami. Dzięki temu złożony proces sukcesji staje się bardziej efektywny i bezpieczniejszy pod względem prawnym.

Na stronie internetowej projektu zamieszczono listę przedsiębiorstw, które potrzebują inwestorów i prowadzących. W ramach projektu opracowano broszurę przedstawiającą miejscowym i międzynarodowym inwestorom północną część gór Eifel jako atrakcyjną lokalizację hoteli i ośrodków turystyczny.

W trakcie realizacji projektu zorganizowano kilka dni poświęconych sukcesji przedsiębiorstwa dla branży turystyczno-hotelarskiej, które przyciągnęły ponad 120 właścicieli przedsiębiorstw i potencjalnych następców. Uczestnicy dowiedzieli się o kluczowych aspektach przekazywania przedsiębiorstw, w tym o konkretnych kwestiach lokalnych, takich jak ochrona i konserwacja budynków (historycznych) w branży turystycznej i gastronomicznej. Kolejne wydarzenia zaplanowano na 2022 r.

Ponad 30 przedsiębiorstw skorzystało już z usług doradztwa opracowanych w ramach projektu, a 20 przedsiębiorców, w tym osób młodych, wyraziło zainteresowanie przejęciem przedsiębiorstwa. W latach 2017–2019 miało miejsce 10 udanych sukcesji przedsiębiorstwa.

W ramach projektu udzielono również pomocy szeregu przedsiębiorstwom starego typu, które skorzystały z usług doradztwa i materiałów projektu, aby unowocześnić swoją ofertę i poprawić jakość obsługi klienta.

Ze względu na duży popyt na te usługi doradztwa powiat Euskirchen postanowił kontynuować ten projekt przy użyciu własnych środków finansowych i za pośrednictwem swojej lokalnej agencji rozwoju gospodarczego. Pomimo skutków pandemii COVID-19 i poważnych powodzi, które miały miejsce latem 2021 r. w części powiatu, powrócono do realizacji tego projektu i zaplanowano wiele związanych z nim działań. Oczekuje się, że w nadchodzących latach wsparcie nadal będzie udzielane w jego ramach.

Oprócz pomocy w zapewnieniu ciągłości działalności przedsiębiorstw, a tym samym w utrzymaniu związanych z nimi miejsc pracy, projekt stwarza możliwości w zakresie praktycznego szkolenia i przygotowania zawodowego w regionalnym sektorze turystyki, uzupełniając inne regionalne inicjatywy na rzecz poprawy sytuacji w zakresie zatrudnienia ludzi młodych i zatrzymania młodzieży w regionie.

„Młodzi przedsiębiorcy doceniają możliwość, jakie dają im usługi doradztwa w ramach projektu. Większość z tych osób jest bardzo dobrze przygotowana i ma mnóstwo obiecujących, innowacyjnych pomysłów.”

Damian Meiswinkel,
koordynator projektu, powiat Euskirchen

Nazwa projektu	Sukcesja w przedsiębiorstwach w branży turystyczno-hotelarskiej w północnej części gór Eifel
Rodzaj beneficjenta	Władze lokalne
Okres	2017–2019
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet ogółem: 40 334 EUR • Finansowanie z EFRROW: 26 217 EUR • Wkład prywatny/własny: 14 117 EUR
Działanie w ramach PROW	M19 – LEADER/RLKS
Dodatkowe informacje	<ul style="list-style-type: none"> • https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/company-succession-hotel-and-hospitality-sector-northern-eifel-region_en • https://www.nachfolge-gastgewerbe-eifel.de • https://www.leader-eifel.de/de/aktuelle_projekte/Leitprojekt-Unternehmensnachfolge-in-Hotel--und-Gastgewerbe.html
Kontakt	gath@naturpark-eifel.de (kierownik LGD, LGD Eifel) Damian.Meiswinkel@kreis-euskirchen.de (okręg Euskirchen, Biuro Rozwoju Gospodarczego)

Wzmocnienie pozycji młodzieży na obszarach wiejskich w Luksemburgu za pośrednictwem LEADER

W ramach projektu LEADER wzmocniono pozycję młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym i wsparto zatrudnienie na obszarach wiejskich w Luksemburgu.

Youth & Work to przedsiębiorstwo społeczne z siedzibą na obszarze Atert-Wark LEADER w zachodniej części Luksemburga. Specjalizuje się w doradztwie i coachingu bezrobotnej młodzieży (w wieku od 16 do 29 lat). Od 2012 r. w programie coachingu uczestniczyło już około 2 300 osób młodych, a wskaźnik powodzenia wynosi 75%.

Przedsiębiorstwo chciało poprawić zasięg i wskaźnik powodzenia, aby przyczynić się do rozwiązania problemu bezrobocia młodzieży – ważnej kwestii społecznej w Luksemburgu, gdzie w czerwcu 2020 r. bezrobocie to osiągnęło rekordowo wysoki poziom – 26,9%.

Przedsiębiorstwo wykorzystało możliwości oferowane w ramach projektu parasolowego Sozialwerkstat Lokalnej Grupy Działania (LGD) Atert-Wark. Za pośrednictwem tego projektu LGD wspiera miniprojekty inicjowane przez organizacje lokalne (takie jak organizacje pozarządowe, organizacje charytatywne i stowarzyszenia wolontariuszy), które dotyczą spójności społecznej, zmiany klimatu lub rozwoju kulturalnego. Te miniprojekty mogą otrzymać dotacje w wysokości do 3 000 EUR w ramach uproszczonego systemu finansowania, który zmniejsza obciążenie administracyjne. Jednocześnie projekt parasolowy zwiększa zasięg LGD w tym regionie wiejskim.

Przedsiębiorstwo Youth & Work współpracowało z Äerdschëff, ośrodkiem zajmującym się różnorodnością społeczną i transformacją ukierunkowaną na niski poziom oddziaływania na środowisko. Opracowały projekt skoncentrowany na coachingu, który miał poprawić umiejętności społeczne i komunikacyjne uczestników, ich poczucie odpowiedzialności i zdolność do osobistego zaangażowania. Te kluczowe elementy są szczególnie ważne dla osób wcześniej przerywających naukę i młodzieży ze środowisk defaworyzowanych.

Projekt był skierowany do 13 osób młodych, które były już w kontakcie z Youth & Work, miały mniej niż 30 lat i były zainteresowane pracą społeczną na zasadzie wolontariatu.

Uczestnicy pracowali w lokalu Äerdschëff w formacie uczenia się przez działanie, tworząc zespoły i ucząc się, jak zarządzać projektami i realizować je. Korzystali oni z bezpłatnego coachingu grupowego i indywidualnego, pracując równolegle nad rozwojem osobistym i zawodowym. Byli również objęci jednorocznym działaniem następczym trwającym do listopada 2021 r.

Uczestnicy mogli potwierdzić i rozwinąć swoje umiejętności twarde i miękkie, osiągając wymierną zmianę postaw i zdolności, niekiedy przekraczającą oczekiwania organizatorów. Uczestnicy zgłosili zwiększone poczucie niezależności i poprawę ogólnego dobrostanu.

„Doświadczenia zespołowe dały mi tak dużo energii. Znowu czuję się wartościową osobą i wiem, że mogę to zrobić.”

„Nauczyłem się brać odpowiedzialność nawet w trudnych sytuacjach i szukać rozwiązań.”

Młodzi uczestnicy

Dzięki intensywnemu coachingowi, dynamice grupy, tworzeniu nowych relacji i rosnącej aktywności uczestników trzech z nich znalazło pracę w trakcie projektu, a jeden mógł wrócić na studia. Dwaj uczestnicy odeszli przed zakończeniem kursu. Pozostałych siedmiu uczestników zakończyło kurs z jasną orientacją

© Adobe Stock

Finansowany ze środków EFRROW projekt unocenia wagę dostosowanego do potrzeb i ukierunkowanego na przyszłościowe wyzwania programu szkoleniowego dla znajdujących się w niekorzystnej sytuacji młodych osób i ma na celu zwiększenie świadomości przedsiębiorstw w kwestii walki z bezrobociem wśród młodzieży poprzez tworzenie nowych możliwości.

zawodową, aktywnie ubiega się o pracę i otrzymuje zaproszenia na rozmowy kwalifikacyjne.

Projekt pokazuje, jak ważny jest dostosowany do potrzeb i zorientowany na przyszłość coaching dla defaworyzowanej młodzieży. Ma na celu podniesienie świadomości przedsiębiorstw na temat przeciwdziałania bezrobociu młodzieży i zachęcenie ich do przyjęcia większej odpowiedzialności i tworzenia nowych możliwości.

Nazwa projektu	Wzmocnienie pozycji młodzieży – mikroprojekt w ramach projektu parasolowego LEADER „Sozialwerkstat”
Rodzaj beneficjenta	Przedsiębiorstwo prywatne
Okres	2014–2020
Finansowanie	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet ogółem: 24 950 EUR • Finansowanie z EFRROW: 1 770 EUR • Wkład krajowy/regionalny: 1 180 EUR • Wkład prywatny/własny: 22 000 EUR
Działanie w ramach PROW	M19 – LEADER/RLKS
Dodatkowe informacje	<ul style="list-style-type: none"> • https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/empowering-young-people-micro-project-under-leader-umbrella-project_en • https://www.youth-and-work.lu/de/
Kontakt	ariane.toepfer@youth-and-work.lu paule.pletgen@youth-and-work.lu

WCZEŚNIEJSZE BROSZURY O PRZYKŁADOWYCH PROJEKTACH WSPÓŁFINANSOWANYCH Z EFRROW

Więcej inspirujących przykładów projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich wspieranych z EFRROW można znaleźć we wcześniejszych wydaniach broszury o przykładowych projektach współfinansowanych z EFRROW. Każde wydanie zawiera bardziej szczegółowy opis przykładowych projektów, które przyniosły oczekiwane rezultaty, i dotyczy konkretnego zagadnienia z zakresu rozwoju obszarów wiejskich.

Są one dostępne na stronie ENRD w zakładce „Publikacje” pod adresem https://enrd.ec.europa.eu/home-page_pl

Rural Inspiration Awards 2021

Rural Inspiration Awards 2020

Dynamiczny rozwój obszarów wiejskich

Rural Inspiration Awards 2019

Biogospodarka

Młodzi i wymiana pokoleń

Innowacje cyfrowe i społeczne w kontekście usług na obszarach wiejskich

Zasobooszczędne gospodarki wiejskie

Wsparcie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

PUBLIKACJE ENRD

Dzięki naszym publikacjom na bieżąco zapoznacie się ze wszystkimi najnowszymi wiadomościami, poglądami i zmianami w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich w Europie!

Każda publikacja ENRD jest wydawana dwa razy do roku i jest dostępna w wersji elektronicznej i papierowej w sześciu językach UE (ES, DE, EN, FR, IT, PL): https://enrd.ec.europa.eu/publications/search_pl.

Przegląd Obszarów Wiejskich UE

Główna publikacja tematyczna ENRD.

Broszura projektów EFRROW

Wybrane projekty współfinansowane w ramach EFRROW dotyczące konkretnego tematu z zakresu rozwoju obszarów wiejskich.

Magazyn „Rural Connections”

Magazyn ENRD przedstawiający aktualności i opinie podmiotów zaangażowanych w rozwój obszarów wiejskich w Europie.

Biuletyn ENRD

Wszystkie najnowsze wiadomości na temat rozwoju obszarów wiejskich z Europy bezpośrednio w jednym e-mailu miesięcznie! Subskrypcja: https://enrd.ec.europa.eu/news-events/enrd-newsletter_en.

WYSZUKIWANIE INFORMACJI O UE

Online

- Informacje o Unii Europejskiej we wszystkich językach urzędowych UE są dostępne w portalu Europa pod adresem: https://europa.eu/european-union/index_pl.

Publikacje UE

- Bezpłatne i odpłatne publikacje UE można pobrać lub zamówić na stronie: <https://op.europa.eu/pl/web/general-publications/publications>.
- Większą liczbę egzemplarzy bezpłatnych publikacji można otrzymać, kontaktując się z Europe Direct lub z lokalnym ośrodkiem informacyjnym (zob. https://europa.eu/european-union/contact_pl).

ENRD online

Odwiedź stronę ENRD

 <https://enrd.ec.europa.eu>

Zapisz się, aby otrzymać Newsletter ENRD

 https://enrd.ec.europa.eu/news-events/enrd-newsletter_en

Śledź ENRD w mediach społecznościowych

 www.facebook.com/ENRD_CCP

 www.twitter.com/ENRD_CP

 www.linkedin.com/company/enrd-contact-point

 www.youtube.com/user/EURural

 www.instagram.com/enrdcp

ENRD Contact Point
Rue de la Loi/Wetstraat, 38 (bte 4)
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Tel. +32 28013800
info@enrd.eu